

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Asia: HE 2/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Prizztech Oy toimii Satakunnassa kuntien yhteisenä elinvoimatyön toteuttajana ja kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä.

Keskeinen viesti hallintovaliokunnalle

Prizztech Oy pitää hankintalainsäädännön kehittämistä tärkeänä ja kannattaa tavoitteita lisätä avoimuutta, markkinoiden toimivuutta ja julkisten varojen tehokasta käyttöä. **Esityksessä ehdotettu sidosyksiköiden 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimus ei kuitenkaan ota riittävästi huomioon kuntien elinvoimatyötä toteuttavien kehitysyhtiöiden erityisluonnetta.**

Kehitysyhtiöiden kohdalla lakimuutos **ei todennäköisesti lisää markkinoilta ostettavien palvelujen määrää**, vaan johtaisi elinvoimatyön siirtymiseen kuntaorganisaatioihin tai alueellisten kehitysrakenteiden pirstoutumiseen.

Prizztech Oy esittää, että kuntien elinvoimatyötä toteuttavat kehitys- ja elinkeinoyhtiöt rajataan 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimuksen ulkopuolelle tai niiden erityisluonne huomioidaan lainsäädännössä muulla tavoin.

Prizztech Oy ja sen rooli alueellisessa elinvoimatyössä

Prizztech Oy on Satakunnassa toimiva kuntien omistama kehitys- ja elinkeinoyhtiö, jonka tehtävänä on edistää yrittäjyyttä, yritystoimintaa, investointeja, innovaatioita sekä alueen elinvoimaa. Yhtiö toimii kuntien yhteisenä kehittämisalustana ja tuottaa elinkeino- ja kehittämispalveluja usealle kunnalle samanaikaisesti.

Yhtiöllä on yhteensä **12 kuntaomistajaa**, joista **ainoastaan Porin kaupungilla on yli 10 prosentin omistusosuus**. Muilla omistajakunnilla omistusosuudet ovat tätä pienempiä. Tämä omistusrakenne kuvastaa tyypillistä alueellista kehitysyhtiömallia, jossa useat kunnat yhdistävät resurssinsa yhteisen elinvoimatyön toteuttamiseksi.

Prizztechin toiminta perustuu kuntien yhteiseen strategiseen tahtotilaan vahvistaa alueen elinkeinoelämää, yritysten kasvua, investointeja ja innovaatiotoimintaa. Yhtiön palveluita käyttävät sekä kunnat että yritykset, ja toiminta kytkeytyy tiiviisti aluekehitykseen, yritysneuvontaan, hanketoimintaan sekä investointien edistämiseen.

Kehitysyhtiöt toteuttavat kuntien perustehtävää

Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialueille kunnan keskeiset tehtävät ovat sivistys- ja elinvoimatyö. Yli puolet Suomen kunnista toteuttaa elinvoimatyötä yhden tai useamman kunnan omistaman kehitysyhtiön kautta, kun taas osa kunnista toteuttaa sitä suoraan kuntaorganisaatiossa.

- ➔ Kehitysyhtiön kautta kunta ei laajenna toimintaansa perustehtäviensä ulkopuolelle, vaan kyse on kunnalle kuuluvan elinvoimatehtävän organisatorisesta toteuttamistavasta. Kunnilla tulee olla mahdollisuus järjestää elinvoimatyönsä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Useamman kunnan omistamat kehitysyhtiöt, kuten Prizztech Oy, toimivat tehokkaina alustoina alueen elinvoimatyölle. Yritystoiminta, investoinnit ja innovaatiot eivät noudata kuntarajoja, minkä vuoksi elinvoimatyö on luontevaa järjestää laajemmilla toiminnallisilla alueilla.

- ➔ Hallituksen esityksen vaatimus 10 prosentin vähimmäisomistusosuudesta hankaloittaisi ja monessa tapauksessa estäisi tällaisten luonnollisten yhteistyöalueiden toimintaa. Kuntatalouden kiristyessä pienemmillä kunnilla ei välttämättä ole mahdollisuutta resursoida elinvoimatyötä itsenäisesti, jolloin yhteinen kehitysyhtiö on usein ainoa realistinen toimintamalli.

Lakimuutoksen vaikutukset kehitysyhtiöihin

Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksen mukaan 10 prosentin omistusosuusvaatimus ei johtaisi suoraan siihen, että kunnat lisäisivät palvelujen ostamista markkinoilta. Tämä koskee myös kehitysyhtiöitä.

Kehitysyhtiöt toimivat yritystoiminnan kehittämisessä jo nykyisin **tiiviissä yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien kanssa**. Ne ohjaavat yrityksiä markkinaehtoisten palveluiden piiriin, **välittävät yksityisten palveluntarjoajien palveluja sekä ostavat niitä osaksi kehittämiskokonaisuuksia**.

Jos luonnollisen yhteistoiminta-alueen laajuisen kehitysyhtiön toiminta lakimuutoksen seurauksena estyisi, todennäköinen vaihtoehto monissa kunnissa olisi elinvoimatyön siirtäminen takaisin kuntaorganisaatioon.

Tällöin **lakiesityksen tavoite markkinoilta ostettavien palvelujen lisäämisestä ei toteutuisi**. Sen sijaan seurauksena olisi hallinnollisesti raskas ja resursseja vievä elinvoimatyön uudelleenorganisointi.

Vaikutukset alueelliseen elinvoimaan ja teollisuuden arvoketjuihin

Satakunnalla on merkittävä rooli Suomen vientiteollisuudessa. Alueella toimii useita kansainvälisesti merkittäviä teollisuusyrityksiä, joiden ympärille on rakentunut laaja pk-yritysten muodostama alihankinta- ja palveluverkosto. Näiden pk-yritysten kasvun, investointien ja kansainvälistymisen tukeminen on keskeinen osa alueellisen ja kansallisen talouskasvun edellytyksiä.

Satakunnassa useat keskeiset vienti- ja kasvuklusterit, kuten esim. teknologiametallit-, automaatio- ja robotiikka-teollisuus, sijoittuvat useiden eri kuntien alueelle. Näiden klustereiden kehittäminen edellyttää kuntarajat ylittävää yhteistyötä sekä yritysten, kuntien ja kehittämisorganisaatioiden tiivistä vuorovaikutusta.

Kehitysyhtiöt, kuten Prizztech Oy, toimivat nykyisen hankintalainsäädännön puitteissa tällaisina alueellisina kehittämisalustoina. Ne kokoavat yrityksiä, kuntia ja tutkimusorganisaatioita yhteisiin kehittämishankkeisiin, tukevat yritysten kasvua sekä edistävät investointien valmistelua.

Mikäli kehitysyhtiöiden toimintamahdollisuudet kaventuvat ehdotetun sääntelyn seurauksena, riskinä on, että **kansallisesti merkittävien vientiklusterien kehittäminen pirstoutuu kuntakohtaisiksi toiminnoiksi**. Tämä voisi heikentää pk-yritysten kasvuedellytyksiä sekä hidastaa teollisten investointien edistämistä.

Prizztech Oy:n ehdotus sääntelyn kehittämiseksi

Prizztech Oy katsoo, että esitetyn lakimuutoksen vaikutuksia tulisi arvioida toimialoittain ja että **kuntien elinvoimatyötä toteuttavat kehitys- ja elinkeinoyhtiöt tulisi rajata 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimuksen ulkopuolelle**.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaan sidosryhmien omistukselle asetetaan yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusprosentti. Kehitysyhtiöiden kohdalla tätä yleistä etua ei kuitenkaan ole esityksessä riittävästi huomioitu.

Yksi mahdollinen ratkaisu olisi muokata esityksen **15 §:n 7 momenttia** siten, että vaatimus palvelun lakisääteisyydestä poistetaan ja korvataan vaatimuksella toiminnan yleishyödyllisyydestä (ei teollista tai kaupallista toimintaa). Tämä mahdollistaisi kehitysyhtiöiden aseman huomioimisen ilman, että sääntelyn tavoitteet kilpailuneutraliteetin turvaamisesta vaarantuvat.

Yhteenveto

Prizztech Oy katsoo, että kehitysyhtiöt muodostavat kuntien elinvoimapolitiikan kannalta erityislaatuisen toimijaryhmän, jonka toiminta ei rinnastu tavanomaiseen markkinaehtoiseen palvelutuotantoon.

Esitetty 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimus voi heikentää kuntien välistä yhteistyötä, lisätä hallinnollista työtä ja vaikeuttaa erityisesti pienten kuntien elinvoimatyötä ilman, että markkinoille syntyy todellista uutta kilpailua.

Prizztech Oy katsoo, että kehitysyhtiöiden asema tulisi huomioida hankintalainsäädännössä erikseen siten, että kuntien mahdollisuus toteuttaa elinvoimapolitiikkaa yhteistyössä säilyy.

Kunnioittavasti

Prizztech Oy